

KATEDRA ŽURNALISTIKY
Posudek na magisterskou diplomovou práci

Autor/ka: Bc. Michal Peroutka

Titul (česky + anglicky): **Diskurs života a díla Jaroslava Foglara**
(*Discourse of the Life and the Works of Jaroslav Foglar*)

Oponent: Mgr. Petra Chvojková

Hodnotící kritéria	% podíl	hodnocení na celkové známce
Znalost literatury k tématu, použití relevantních zdrojů a dostatečný počet odkazů; správně vedený vědecký aparát:	10%	2
Charakter tématu, vymezení tématu a formulace cílů práce:	10%	3
Logická výstavba práce a struktura textu:	10%	2
Volba a použití adekvátní metodologie:	15%	3
Kritická reflexe zdrojů:	15%	3
Dostatečná analýza problému:	15%	3
Ucelené shrnutí výsledků práce a korektně formulovaný závěr:	15%	3
Jazyková úroveň textu (stylistická a gramatická):	10%	2

Celkové hodnocení před obhajobou:	2,7
--	------------

Do tabulky se wpisují **celá** čísla od 1 do 4, přičemž 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně. Výsledné hodnocení, které tabulka na základě vepsaných hodnocení sama sečte, převedte do navržené klasifikaci dle platné **klasifikační stupnice** (1 = A; 1,5 = B; 2 = C; 2,5 = D; 3 = E; 4 = F) a vepište do řádku níže.

Navrhovaná klasifikace před obhajobou:	E
---	----------

Témata a připomínky pro obhajobu, průběh obhajoby:

(je nutno vyplnit pro kvalitní přípravu na obhajobu; počet témat a připomínek rozšiřte podle vaší potřeby)

1. Mohl byste explicitně vztáhnout způsob zpracování tématu k vámi studovanému oboru?
2. Jak byste definoval zvolenou metodu práce, která vyústila v tuto podobu textu?
3. Jak rozumíte pojmům diskurs, diskursivní identita a diskursivní typy? K jakému konkrétnímu pojetí se v práci odkazujete? S jakým typem diskursivní analýzy pracujete?
4. Jak rozumět skutečnosti, že téměř každý odstavec předloženého textu je deklarován jako parafráze či citace?

Cítí-li vedoucí práce či oponent/ka potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, necht' tak prosím učiní zde:

Předně je třeba předeslat, že osoba a dílo Jaroslava Foglara představují v české kultuře nepochybně velmi zajímavý a specifický fenomén, který je *potenciálně* v řadě ohledů nosným a inspirativním námětem pro výzkum v rámci kulturních studií.

Předložená práce s názvem „Diskurs života a díla Jaroslava Foglara“ by se však měla spíše jmenovat „o životě a díle Jaroslava Foglara“. Byť se práce dobře čte, a je i velmi zevrubně podložena celou řadou citací z různých zdrojů, ve smyslu analýzy zůstává její potenciál prakticky zcela nevyužit: diplomant často zůstává jen na úrovni deskripce a konstatování či citování názorů jiných autorů: místo vlastní analýzy často uvádí jen tvrzení cizích autorů (např. na s. 56 „Na závěr uvádím tvrzení Václava Noska-Windyho“; na straně 66 píše „Nakonec dávám slovo Švejdvové“, atd.). Problematické je také to, že diplomant nerozlišuje mezi autory vědci – odborníky v daných oborech – a laickými názory veřejných osobností, herců, novinářů, spisovatelů či Foglarových následovníků a ctitelů. Analyticky zajímavá tvrzení jsou často jen letmo načrtnuta, případně mají podobu citací z cizího zdroje, na vlastní analýzu či interpretaci však jakoby už diplomantovi nezbyvaly dalších síly. Přitom nasbíraný materiál mu přinesl celou řadu výzkumných podnětů, které však nijak analyticky nevyužil.

Text je doslova vystavěn na citacích a parafrázích cizích zdrojů (různé úrovně a kvality), na řadě míst navíc skoro každý odstavec končí odkazem/citací (viz též otázka č. 2). Ne vždy jsou funkce citací jasné, některé citace jsou příliš dlouhé (citace na 5–6 řádků je standardem) a citacemi je často dokládáno i to, co je jinak zřejmé (či řečeno vlastními slovy diplomantem). Nejasná je například funkce hned tří dlouhých citací v textu, jimiž začíná kapitola 4.7 *Jaroslav Foglar – gay, pedofil, věčný chlapec* (s. 43), kdy tyto citace nejsou explicitně vztaženy k vlastnímu textu, a lze se tak jen domýšlet, co měl těmito citacemi autor přesně na mysli.

Hlavním úskalím práce pak je, že postrádá jakékoliv vymezení teoreticko-metodologického rámce, na jehož základě by bylo možné vystavět kvalitní analýzu. Rozporuplné je už vymezení základního pojmu „diskurs“, které je i v názvu práce. Těžko se lze smířit s konstatováním diskurs = diskuse, zvláště je-li práce na tomto pojmu vystavěna (a navíc/zejména v kontextu kulturních studií). Na straně 3 diplomant tvrdí, že „pro účely práce bude určující pojetí diskursu M. Foucaulta“, nicméně v práci směřuje spíše k některé z „lingvistických“ diskursivních analýz, které jsou obecně spíše v protikladu k foucaultovské historické diskursivní analýze (toho si je zřejmě diplomant též „podvědomě“ zřejmě nějak vědom, neboť na předcházející straně 2 se odkazuje k Faircloughovi, Fowlerovi a Homoláčovi, jejichž diskursivní analýzy lze označit jako lingvisticky zaměřené). V návaznosti na kontradiktorní vymezení širší pojmu diskurs pak není jasné, co autor myslí pojmy „diskurs autora“ (zjevně ne foucaultovsky) či „diskurs díla“, jak vymezuje „diskursivní identity“ (s. 9), či co je to „diskursivní typ“ (s. 4, 60).

V případě pojmu diskurs také není jasné, na základě jakých odborných textů pojem vymezil: například na straně 2 se odkazuje na Faircloughovo pojetí „konstrukčního diskursu“ (Fairclough 2010: 23), chybí však vymezení dalších pojmů, které Fairclough používá, a vymezení vyznívá do ztracena. Na stejné straně pak cituje z knihy M. Jorgensenové a L. Phillipsové *Discourse analysis as theory and methods* definici diskursu jako „specifického způsobu mluvení a rozumění světu či jeho aspektům“. Když se však podíváme do této přehledové publikace různých diskursivních analýz, na straně 13 této knihy najdeme pouze vysvětlení Foucaultova pojetí diskursu – o vlastním vymezení diskursu na tomto místě autorky vůbec nehovoří, a není jasné, odkud diplomant vlastně tyto informace převzal.

Důsledkem absence teoreticko-metodologického rámce je skutečnost, že řada výroků a tvrzení zůstává bez hlubší analýzy – jako kdyby si diplomant byl podvědomě vědom toho, že absence teoretického rámce mu neumožňuje pustit se hlouběji do vlastních analýz – , a řada tvrzení zůstává bez explanace. Jednotlivé teze jsou podrobovány verifikaci často pouze nepřímou skrze citace cizích textů („dokumentů“), které navíc mají různou váhu co se týká jejich relevantnosti a váhy pro dané téma: tím,

že diplomant v úvodu neprovedl dostatečnou pramennou kritiku, tj. neposoudil interní ani externí kvalitu textů/dokumentů užívaných při analýze a nijak se nepokusil zdroje rozdělit ani zhodnotit jejich kvalitu, snížil tak výrazně kvalitu již tak slabých vlastních závěrů. Při analýze textů například nerozlišuje mezi odbornými zdroji a neodbornými zdroji a prameny, tj. nerozlišuje mezi výroky různých spisovatelů z řad široké veřejnosti a výroky odborníků: v textu např. absentuje skutečná práce s dobovými prameny a primárními citacemi dobových postojů vůči dílu Jaroslava Foglara, případně načrtnutí dobového kontextu literatury pro mládež (to by pomohlo identifikovat diskurs díla v dobovém kontextu a mohlo by být např. adekvátním argumentem pro „homoerotické“ čtení foglarovek).

Na předkládané práci oceňuji zejména diplomantovu pečlivost a systematickosti zpracování tématu, dále jeho práci zdroji, která svědčí o tom, že si dal se zpracováním tématu v rámci možností záležet. Přesto však potenciál tématu i potenciál diplomanta zůstal nevyužit a práce by si zasloužila přepracování, neboť ve stávající podobě ji nelze hodnotit jinak, než jak uvádí tabulka.

Doporučení k obhajobě:

Práci doporučuji k obhajobě.

Podpis oponenta (jen v tištěné verzi):

Petra Chvojková, v. r.

Poznámka pro studenta/ku:

Pokud **nedoporučuji** magisterskou diplomovou práci k obhajobě **oba** hodnotící posudky, **obhajoba se nekoná**.

Pokud **nedoporučuje** magisterskou diplomovou práci k obhajobě **pouze jeden** hodnotící posudek, student/ka **má právo se obhajoby zúčastnit**.